

FRA ZOOLOGISK MUSEUM

XVII.

AF FINN SALOMONSEN.

**1. Islandsk Rødben (*Tringa totanus robusta* (Schiøler))
i Danmark.**

(The Iceland Redshank (*Tringa totanus robusta* (Schiøler)) in Denmark.)

Den Islandske Rødben (*Tringa totanus robusta* (Schiøler)) adskiller sig fra den typiske i Danmark ynglende form på sine større proportioner og på sin mørkere og mere plettede yngledragt. Oversiden er gennemgående noget mørkere og kanterne på skulderfjerene er en ubetydelighed dybere, mere varmtbrunt, farvet. Undersiden er meget stærkere plettet, og struben og brystet, der hos danske Rødben er hvide med små, distinkte pletter, er gråligthbrune med store, utydelige pletter. Størrelsesforholdene fremgår af den følgende oversigt over vingelængden:

T. t. totanus (Danmark): ♂♂ 149–160 mm, ♀♀ 152–163 mm.

T. t. robusta (Island): ♂♂ 159–171 mm, ♀♀ 161–172 mm.

Vinterdragten er identisk i de to former, så overvintrende Rødben kan kun bestemmes ved hjælp af størrelsesforskellen.

T. t. robusta yngler på Island og desuden fåtalligt på Færøerne. Som træk- og vintergæst er den ret almindelig ved de vesteuropæiske Atlanterhavskyster og den har også vist sig i Norge. Fra Danmark var den ikke tidligere kendt. I de senere år er imidlertid Rødben begyndt at overvintre her i landet, og det drejer sig, i hvert fald i alle de undersøgte tilfælde, om den islandske form. Følgende forekomster er mig bekendte:

En ung han (i første vinterdragt) blev skudt ved Guldborgsund den 29. jan. 1949. Den blev udstoppet af konservator LUNDAHL, Nykøbing F., og bragtes til undersøgelse på Zoologisk Museum af hr. LINDHARD HANSEN, der var blevet opmærksom på eksemplarets betydelige størrelse. Vingen målte 169 mm, og det drejer sig derfor utvetydigt om en islandsk fugl.

Konservator DIEDERICHSEN, Kastrup, foreviste mig på

Zoologisk Museum nogle Rødben, som var bragt ham til udstopning. Det drejede sig om to unge hanner (i første vinterdragt) nedlagt ved Kalø (ved Rønde) den 9. jan. 1951; deres vingemål var henholdsvis 160.5 og 161.5 mm. Endvidere en ikke kønsbestemt fugl nedlagt på Amager den 3. dec. 1939, med vingemål 163 mm. Det ses, at vingemålene ligger i overkanten, eller endog lidt over, de danske fugles mål, og det må anses for givet, at det også her drejer sig om islandske fugle.

Konservator C. M. POULSEN, Silkeborg, meddeler mig (*in litt.*) at en Rødben i ren vinterdragt, der indleveredes til ham til udstopning, var ham påfaldende ved sine store mål. Det drejer sig om en gammel hun, der blev fundet død i nærheden af Randers i slutningen af december 1951. Hr. Poulsen opgiver vingelængden til 163 mm, hvilket er i overkanten af de danske mål. Man kan dog ikke umiddelbart sammenligne dette mål med de ovenfor opgivne, som er taget af mig, idet jeg måler vingen ved at presse denne ned mod målestokken, så den maksimale længde fremkommer, mens hr. POULSEN sikkert ikke på denne måde har elimineret vingens naturlige, noget bøjede form og derved har fundet en noget mindre vingelængde end jeg ville have gjort. Heldigvis har hr. POULSEN også målt brystbenets længde, der opgives til 53 mm og bredden, som er 23 mm. Ifølge det af SCHIØLER ved originalbeskrivelsen her i tidsskriftet givne billede i naturlig størrelse af brystben af Rødben (D.O.F.T. **13**, 1919, p. 210) er længden af et brystben af en islandsk hun med vingelængden 162 mm (målt på samme måde som hr. POULSEN har gjort) 54 mm og bredden varierer mellem 21 og 24 mm. Brystbenslængden hos en dansk hun med vingelængden 160 mm er 48 mm, bredden 19–21 mm. Disse mål viser, at også hr. POULSENS Rødben givetvis må tilhøre den islandske race. Der kan således ikke herske tvivl om, at de i de senere år regelmæssigt i Danmark overvintrende Rødben tilhører den islandske form. De fornyligt i litteraturen omtalte overvintrende Rødben i Danmark (Egebjerg, 26. febr. 1951, LYNEBORG JENSEN, D.O.F.T. **46**, 1952, p. 65; Kalø, 13. jan. 1952, SØRENSEN, D.O.F.T. **46**, 1952, p. 178) har da sikkert også været islandske fugle. Det er sandsynligt, at denne ændring af vinterkvarteret står i forbindelse med klimaændringen. Dette antages i hvert fald for andre danske

vadere (såsom Stor Regnspove (*Numenius arquata*) og Ryle (*Calidris alpina*)), der i de senere år i stigende tal overvintrer her i landet; jfr. SALOMONSEN, D.O.F.T. **42**, 1948, p. 95.

SUMMARY

The Iceland Redshank (*Tringa totanus robusta* (Schjølter)), which is a rather frequent winter-visitor along the Atlantic coasts of Western Europe was previously unknown in Denmark. In recent years Redshanks have begun to winter in Denmark in small numbers. Examination of a number of skins (a total of five) showed that these wintering Redshanks belong to the Iceland form. Specimens have been recorded from the years 1939, 1949, 1951, 1952, covering the winter-time from 3. Dec. to 26. Febr. The change of winter-quarter has probably some connection with the amelioration of the climate. A number of other birds, including waders like the Curlew (*Numenius arquata*) and the Dunlin (*Calidris alpina*), winter in Denmark in increasing numbers, while previously they were as a rule only passage-migrants.

2. Tyrkerduens (*Streptopelia d. decaocto* (Friv.)) fremtrængen i Danmark.

(The Occupation of Denmark by the Indian Ring-Dove,
Streptopelia d. decaocto (Friv.).)

Tyrkerduens stadige fremtrængen i N.V. Europa må følges med den allerstørste interesse. Det er ikke mere end godt to år siden, at HOLGER POULSEN her i tidsskriftet kunne berette om den første danske forekomst (D.O.F.T. **44**, 1950, p. 211), men allerede nu foreligger der et væld af nye oplysninger, både fra Danmark og de omliggende lande. Det drejer sig jo her om en eksplosionsagtig udvidelse af en arts udbredningsområde, som savner sidestykke inden for fuglene. For den, som vil følge dette eventyrlige naturfænomen i enkeltheder, kan henvises til de fyldige literaturlister hos POULSEN samt i en oversigtsartikel af G. OTTERLIND, der udkom året efter (V. Fågelv. **10**, 1951, p. 126). Der er dog allerede i de to forløbne år sket så meget, som ikke er medtaget i de nævnte afhandlinger, at der er grund her til at gøre opmærksom på de vigtigste begivenheder, omtalt i udenlandske afhandlinger. Om Tyrkerduens indvandring og stadige tiltagen i Checkoslovakiet har W. ČERNÝ berettet (Ornith. Berichte **3**, 1950, p. 130), om dens historie i Østrig har E. ADAMETZ givet en beskrivelse (Carinthia **2**, 1951, p. 105) og om dens fremtrængen

i det øvrige Europa har E. STRESEMANN givet en sammenfattende oversigt (Journ. f. Ornith. **93**, 1951, p. 26). Det fremgår af denne, at Tyrkerduen nu har bredt sig til Holland, Norditalien og Polen, samt at den tiltager i Tyskland i rivende tempo. Efter fremkomsten af STRESEMANN'S afhandling er Tyrkerduen dukket op både i England, i Frankrig (G. LAURENT, *Alauda* **19**, 1951, p. 116) og i Sveits (E. SUTTER, o. a., *Ornith. Beobachter* **47**, 1950, p. 179), og er begyndt at yngle i Holland (J. N. v. d. BRINK, *Limosa* **24**, 1951, p. 10) og i Sverige. Da den notorisk er kommet til det sidstnævnte land fra Danmark, er der grund her til kort at omtale, hvad vi indtil nu ved om dens forekomst der. Den 16. maj 1949 blev en ad. ♂ skudt i Onsala sogn, Halland (V. FONTAINE, *V. Fågelv.* **10**, 1951, p. 124), 15. okt. 1950 blev et eksemplar fanget ved Malmø (N. NORÉHN, *Fauna och Flora* 1952, p. 129), og det viste sig, at to par havde ynglet i landsbyen Harlösa i det sydlige Skåne i 1950, 1951 og 1952 (G. STRÖMBERG, *V. Fågelv.* **11**, 1952, p. 177). Endelig blev en ♀ ad. skudt den 1. dec. 1952 ved Skänninge i Östergötland (C. LUNDEVALL, *V. Fågelv.* **12**, 1953, p. 22). Den sidstnævnte forekomst var af særlig interesse, idet det drejede sig om en ringmærket fugl. Den var mærket ved Korsør på Sjælland den 21. juli 1952 som voksen fugl, forøvrigt den eneste danske ringmærkede Tyrkerdue foreløbigt. Den udgør endvidere den indtil nu eneste kendte forekomst på Sjælland. Genfangsten i Östergötland viser, at Tyrkerduen om vinteren er strejffugl, der kan komme vidt omkring.

Fra Danmark foreligger der endnu ikke særlig mange meddelelser. Som bekendt blev den truffet i Holstebro-egnen i sommeren 1950 (POULSEN, *l. c.*). I Svendborg Zool. Museum findes udstoppet et eksemplar, som fangedes af fisker E. FRICK ombord på hans kutter 3 sømil ud for Nymindegab omkring den 10. okt. 1950. Senere har vi hørt, at Tyrkerduen er ret almindelig ved Skagen, hvor den først viste sig i 1948 (K. JENSEN, *D.O.F.T.* **45**, 1951, p. 232), og at den optræder i flere par ved landsbyen Store Darum ved Bramminge, hvor den har opholdt sig siden 1950 (H. JØRGENSEN, *D.O.F.T.* **46**, 1952, p. 179). Det ser ud til, at dens hovedopholdssteder for tiden er Skagen og Store Darum, men der er ingen tvivl om, at den yngler adskillige andre steder. Den første forekomst i Danmark synes

at have været ved Skagen, hvor overklitfoged A. HEILMANN (*in litt.*) og hr. C.TROLLE (K.JENSEN, *l. c.*) allerede iagttog et par i efteråret 1948, i Skagen gamle plantage og i villahaver. I 1949 sås tre individer og i 1950 var der mange. Dette år vides også flere par at have ynglet der, altså samme år som det første sikre svenske ynglefund, og fire år efter det første tyske ynglefund. Tyrkerduen er nu almindelig ved Skagen, hvor i 1952 en hel lille flok fangedes, som nu befinder sig i Svendborg Zool. Museums fuglevolière. Ved Store Darum vides Tyrkerduen først med sikkerhed at have ynglet i 1952, men har dog utvivlsomt ynglet allerede året før og måske allerede i 1950. I efteråret 1952 fandtes reder i et grantræ og i to elmetræer, 5–6 m over jorden, i en større have i landsbyen, og lærer L. NOVVRUP, som undersøgte disse reder nøjere, fortæller mig (*in litt.*), at der var ekskrementklatter rundt omkring alle tre reder, et bevis på, at der har været unger i rederne. En af de pågældende reder findes forøvrigt nu opstillet i Naturhistorisk Museum i Aarhus. Lærer H. ØSTERGAARD CHRISTENSEN har meddelt mig (*in litt.*), at han den 3. maj 1953 undersøgte en rede i St. Darum. Reden var anbragt ca. 8 m oppe i en elm, på omkring 5 cm tykke grene. Redetræet stod omkring 15 m fra en gård inde i en hønsegård. Reden, der var næsten gennemsigtig, var bygget af ståltrådstumper og ganske tynde kviste. Den rugende fugl var meget tillidsfuld, og man kunne gå helt hen under redetræet, uden at den forlod reden. Denne indeholdt mindst eet æg; der var muligvis to, men dette kunne ikke afgøres nedefra med bestemthed.

Selv havde jeg sammen med flere andre ornithologer lejlighed til at se Tyrkerduen under et besøg i Store Darum, den 12. okt. 1952, under ledelse af læge A. JØRGENSEN, Bramminge. Vi så omkring 12–15 af de uhyre tillidsfulde duer, som fouragerede på markerne lige omkring landsbyen, eller opholdt sig i haver, på hustagene eller telefontrådene. Beboerne, som viste os flere gamle reder (se ovenfor), hævdede, at der havde været Tyrkerduer her de sidste 4–5 år. Dette ville betyde, at de var dukket op her samtidigt med, at de første viste sig på Skagen. Hvad der var yderst interessant, var, at vi under vort ophold ved Store Darum iagttog en flok på ca. 50 Tyrkerduer

i luften, flyvende fra vest mod øst. Senere på dagen så vi to flokke, en på 36 fugle og en på 40 fugle. Disse flokke fløj temmelig højt oppe, og Store Darums bestand af Tyrkerduer reagerede overhovedet ikke på disse flokkes tilstedeværelse, men fortsatte uanfægtet deres næringsoptagelse. Det har derfor utvivlsomt drejet sig om flokke på vandring mod nye områder, et eksempel på den måde arten for tiden udvider sit yngleområde på. Den lokale bestand i Store Darum breder sig også jævnt og har ifølge meddelelse fra den stedlige befolkning nu bredt sig til flere omliggende gårde. En Tyrkerdue, iagttaget ved Kærgaard pr. Oksbøl den 23. april 1953 (P. RAFFN, *in litt.*) har sikkert stammet fra St. Darum bestanden.

Da Zoologisk Museum mente, at danske Tyrkerduer burde være repræsenteret i samlingerne, anmodede vi overklitfoged HEILMANN om med dispensation fra jagtlovens fredningsbestemmelser at nedlægge nogle eksemplarer ved Skagen. Hr. HEILMANN påtog sig elskværdigt dette hverv og nedlagde to stykker den 28. okt. 1952 og to andre den 12. nov. 1952; alle fire var ♀♀. Det ene af disse Stykker er nu opstillet i museets publikumssamling, de tre andre er studieskind. Det ene eksemplar havde en tom kro, mens de tre andre havde følgende kroindhold (tallene angiver antal frø eller »korn«):

	Skagen 28.10.1952	Skagen 12.11.1952	Skagen 12.11.1952
Byg (<i>Hordeum distichum</i>)	340	25	56
Rug (<i>Secale cereale</i>)		423	
Gul Lupin (<i>Lupinus luteus</i>) . . .		1	
Durrha (<i>Sorghum vulgare</i>)			54
Agerboghvede (<i>Fagopyrum sagittatum</i>)	74		
Knudet Pileurt (<i>Polygonum nodosum</i>)	315		

Listen viser, at Tyrkerduen lever af korn og ukrudssfrø, som tages på dyrkede marker, på gårdspladser, i hønsegårde o. s. v. Durrha bruges ofte til kyllingefoder; Agerboghvede dyrkes almindeligt i sandede egne, og den nævnte art af Pileurt forekommer hyppigt i roemarken og lignende. Bestemmelsen af frøene er sket med velvillige bistand af dr. phil. O. HAGERUP og cand. mag. M. SKYTTE CHRISTIANSEN, Botanisk Museum.

Forhåbentligt vil et større materiale senere kunne give yderligere oplysning om fødevalget.

Tyrkerduen har under sin enestående invasion af Europa sluttet sig ganske nær til mennesket og ernærer sig af fødeemner fra de dyrkede marker. Den konkurrerer ikke væsentlig med de andre vilde duearter, idet den har besat en økologisk niche, som ikke var beslaglagt af andre fuglearter, bortset fra de tamme høns og duer. Dette er måske en del af forklaringen på dens eksemPELLØSE succes.

Tyrkerduen breder sig i disse år hurtigt i Danmark. Nu og da dukker en tilfældig meddelelse op om dens fremtrængen, som f. eks. en notits i Kolding Folkeblad 29. maj 1953 om, at den i 1952 yngede på Vestlolland. Det er af vigtighed at samle og kontrollere alle meddelelser og i detaljer følge Tyrkerduens videre fremtrængen netop i disse år, hvor den breder sig så hurtigt. Stud. mag. LEIF LYNEBORG JENSEN (adr.: Højsgårds allé 13, Hellerup) har, på opfordring fra Zoologisk Museum, påtaget sig denne opgave, og medlemmer af D.O.F. anmodes hermed om at sende ham meddelelse om de oplysninger, de besidder om Tyrkerduens forekomst i Danmark.

Navnet »Tyrkerdue«, en direkte oversættelse af det tyske »Türkentaube«, er ikke heldigt. Det foregiver, at fuglen er tyrkisk, mens den i virkeligheden stammer fra Indien, og det oplyser intet om, at det drejer sig om en art af Turteldueslægten. Det havde været bedre om den på dansk var blevet kaldt »Indisk Turteldue«, i lighed med dens engelske navn. Imidlertid har betegnelsen Tyrkerdue allerede fået borgerret i sproget, ikke mindst gennem adskillige artikler i dagspressen, og da det desuden er kort og falder ganske mundret, bør det bibeholdes.

Efter at omstående var skrevet er JAMES FISHERS fremragende afhandling "The Collared Turtle Dove in Europe" (Brit. Birds **46**, 1953, p. 153) udkommet, den hidtil bedste analyse af Tyrkerduens invasion i Eupora.

SUMMARY

A review is given of the most recent information on the spread of the Indian Ring-Dove (*Streptopelia d. decaocto*) on the European continent. There is a number of new records from Central Europe and Sweden, in which latter country the Indian Ring-Dove has bred since 1950. The first Danish record dates back to 1948, the first breeding to 1950. Crop-contents of specimens secured for the Zoological Museum

in Copenhagen are given in the list p. 131. The Ring-Dove is now a common breeder in several localities in Jutland (Skagen in N. Jutland, Store Darum near Esbjerg in W. Jutland, etc.) and has been recorded a few times from the eastern islands also. Everywhere it settles near human habitations and forages in cultivated fields near houses and farmyards. This ecological niche is almost unoccupied by granivorous birds of this size (except, of course, domestic fowl and doves). The fact that the Ring-Dove does not virtually compete with the other species of wild doves may partly be responsible for its extremely rapid occupation of the European continent. During a visit to W. Jutland on 12. Oct. 1952 the author observed three large flocks of Ring-Dove, each numbering half a hundred individuals, passing at a considerable height. The local stock of Ring-Dove did not react upon these flocks, which probably were vagrants searching for new ground. In India the Rock-Dove is known to collect in parties often of considerable size.

The Zoological Museum in Copenhagen now takes measures to study the future increase and spread of the Indian Rock-Dove in Denmark.

3. Træk af Hvepsevåger (*Pernis a. apivorus* (L.)) over Suezbugten.

(Migration of Honey-Buzzards (*Pernis a. apivorus* (L.)) over the Gulf of Suez.)

Det interessante rovfugletræk over Suezområdet er i de senere år blevet fulgt af en række iagttagere (D. R. MACKINTOSH, *The Ibis* **91**, 1949, p. 55; D. GOODWIN, *ibid.*, 1949, p. 59; K. E. L. SIMMONS, *ibid.*, **93**, 1951, p. 402). Trækket begynder som oftest ved 10-tiden om morgenen, når luften er varmet så meget op, at der opstår de varme, opstigende luftstrømme, som fuglene benytter. Rovfuglene – det drejer sig især om ørne og gribbe – følger disse luftstrømme opad, kredsende i store spiraler, ofte et stort antal samtidigt, og krydser så Suezområdet fra Sinai Halvøen i N.Ø.-S.V. retning (omvendt om foråret), idet de svæver på stive vinger og stadig taber højde. Om foråret krydser en del på denne måde over selve Suezbugten, mens fuglene om efteråret øjensynligt altid prøver at undgå denne dog blot få km brede havarm. Foruden efterårs-iagttagelserne har der været foretaget forårs-iagttagelser fra februar til slutningen af april. I denne periode blev ingen Hvepsevåger iagttaget. Det har måske derfor interesse at fremkomme med en meddelelse om en iagttagelse af Hvepsevågetræk i disse egne. Da jeg med M/S »Morelia« den 7. maj 1952

sejlede gennem den ydre del af Suezbugten iagttog jeg en strøm af Hvepsevåger som, kommende fra Afrika, krydsede over bugten i stik N.Ø.-retning. Klokken var 12 middag; positionen $27^{\circ}44'$ n. br., $33^{\circ}49'$ ø. lgd. I de få minutter – mens skibet passerede – der var lejlighed til at gøre iagttagelser, sås mindst et halvt hundrede Hvepsevåger. De krydsede bugten svævende på stive vinger. I modsætning til de større rovfugle (ørne, gribbe) tager Hvepsevågerne det sikkert ikke så nøje med at passere en havarm, i hvert fald ikke når den er så smal som Suezbugten.

SUMMARY

Recent investigations of raptor migration in the Suez area (by MACKINTOSH, GOODWIN, and SIMMONS) are briefly described. On 7. may 1952 the author observed a flock of Honey-Buzzards (*Pernis apivorus* (L.)) cross the outer part of the Gulf of Suez, coming from Africa and passing the Gulf in strict N.E. direction. The time was 12 (noon), the position $27^{\circ}44'$ N. lat., $33^{\circ}49'$ E. long. About half a hundred Honey-Buzzards were observed in the few minutes in which our ship (M/S »Morelia«) passed this part of the Gulf.

4. Trækfugle iagttaget og indsamlet i den Bengalske Havbugt, Rødehavet og Middelhavet.

(Migrants, observed and collected in the Bengal Sea, the Red Sea and the Mediterranean.)

Det er ikke almindeligt under skibsrrejser at få lejlighed til at indsamle fugle, men da konservator ERIK PETERSEN, stud. mag. TORBEN ANDERSEN og forf. i foråret 1952 vendte hjem fra Østen med Østasiatisk Kompagnis fragtmotorskib »Morelia«, fik vi gennem kaptajn NIELSENS velvilje mulighed til at nedlægge trækfugle, som kom ombord på skibet. Det lykkedes derigennem at konstatere flere interessante forekomster.

Den Bengalske Havbugt (*The Bengal Sea*).

Natten mellem den 20. og 21. april 1952, på strækningen mellem Penang i Malaya og Car Nicobar, var det usigtbart vejr med regn og tåge, og i løbet af natten kom følgende fugle ombord:

Butorides striatus connectens Stres. (Lille Grøn Hejre). To eksemplarer, begge ♂♂ ad. Vingemål 186 og 187 mm. Disse

mål er for store til den i Malaya ynglende form (*B. s. javanicus* (Horsf.)) og for små til den nordligere form *B. s. amurensis* Schrenk, der sjældent har en vingelængde under 200 mm. Målene for vore to eksemplarer svarer til dem hos *B. s. connectens* Stresemann (Ornith. Monatsber. 1930, p. 48), der yngler i det sydlige Kina (og sikkert i det nordlige Bagindien) og altså ligesom *B. s. amurensis* trækker mod syd om efteråret. Den er ikke tidligere truffet i disse egne. Muligvis bør denne form benævnes *B. s. actophilus* Oberholser; jfr. DEIGNAN, U.S. Nat. Mus. Bull. **186**, 1945, p. 34.

Amaurornis phoenicurus chinensis (Bodd.) (Hvidbuget Rørhøne). Et eksemplar, som desværre faldt i vandet og forsvandt. Denne art vides at være trækfugl og er langs Malayas kyst truffet ved One Fathom Bank Fyrtårn, ved Aroa Øerne og ved Pulau Jarak (GIBSON-HILL, Bull. Raffles Mus. Singapore, no. **20**, 1939, p. 56). Alle nedlagte trækfugle har tilhørt ovennævnte nordlige race.

Pitta brachyura cyanoptera Temm. (Lille Blåvinget Pragtdrossel). To eksemplarer, hvoraf den ene, en ♀ ad., blev skindlagt. Denne Pragtdrossel, der bebor hele Bagindien mod syd til det nordlige Malaya, er kendt for at være udpræget trækfugl, der under vandringerne især optræder i mangroveskovene langs kysterne og på småøer, ofte i store flokke. I størsteparten af Malaya er den kun træk- og vintergæst og erstattes som ynglefugl af den større *P. b. megarhyncha* Schleg., der er standfugl. Forøvrigt bør navnet *P. b. moluccensis* (Müller) rimeligvis anvendes i stedet for det nu almindeligt brugte *cyanoptera*.

Pitta sordida cucullata Hartl. (Grønbrystet Pragtdrossel). En ♂ ad. Ligesom foregående art er den trækfugl, der som ynglende er udbredt mod syd til det nordlige Malaya. Dens biologi på trækket er omtrent som hos den Blåvingede Pragtdrossel, men den optræder ikke så talrigt som denne.

Dicrurus leucophaeus subsp. (Grå Drongo). Et eksemplar af denne Drongo, der vides at være delvis trækfugl, sås ved skibet, men forsvandt desværre, inden den kunne nedlægges. Dette var så meget ærgerligere, som den ikke med sikkerhed er kendt fra Malaya, omend der foreligger ældre, usikre oplysninger om, at den optræder som vintergæst i området (GIBSON-HILL, l. c., p. 155).

Den næste nat, da båden befandt sig midt i den Bengalske Havbugt, kom en enkelt fugl til skibet:

Accipiter virgatus gularis (Temm. & Schleg.) (Nordlig Asiatisk Spurvehøg). 22. april 1952, ♂ juv. Position: 10° n. br., 90° ø. lgd. Denne race yngler i Japan og Nordkina og er kendt som træk- og vintergæst i Malaya og på Sunda øerne, hvor forårstrækket finder sted i marts-april.

Rødehavet (*The Red Sea*).

Under sejladsen gennem Adenbugten og Rødehavet i begyndelsen af maj indsamledes de følgende fugle:

Agrobates galactotes syriacus (Hempr. & Ehrenb.) (Brunrygget Sanger). 3. maj 1952, ♀ juv. (ret æg-leder). Position: 12°38' n. br., 46°32' ø. lgd. Denne på Balkanhalvøen og i Lilleasien ynglende form overvintrer fra Somaliland mod syd til Kenya og trækker gennem Arabien.

Motacilla flava flava L. (Gul Vipstjert). 4. maj 1952, ♀ juv. (ret leder), Adenbugten. Eksemplaret ligner fuldstændig danske Gule Vipstjarter i denne dragt, men da yngre hunner af flere andre racer ikke er til at kende fra den typiske form, kan stykket tilhøre en af de andre i Afrika overvintrende former af Gul Vipstjert.

Lanius collurio collurio L. (Rødrygget Tornskade). 4. maj 1952, ♂ ad. og ♀ juv. (ret leder), Adenbugten. Overvintrer i Afrika.

Halcyon leucocephala semicaerulea (Gmel.) (Arabisk Gråhovedet Isfugl). 5. maj 1952, ♀ ad. (bred leder). Position: 18°38' n. br., 39°40' ø. lgd. Den mørke ultramarinblå farve på vinger og overgump adskiller let denne form fra den typiske østafrikanske race. Den yngler i S.V. Arabien og Yemen, hvor den er standfugl. Det nævnte eksemplar har da sikkert blot været på strejf ude over Rødehavet. Mærkeligt kom nøjagtigt 19 år tidligere (5. maj 1933) et eksemplar af denne art ombord på et skib i det sydlige Rødehav (MOREAU, *The Ibis* 1934, p. 640).

Larus fuscus fuscus L. (Sildemåge). 4. maj 1952, ♂ juv., Adenbugten ud for Aden. Eksemplaret er en ung fugl i første vinterdragt. Sildemågen vides at overvintre i Rødehavet.

Larus hemprichii (Bruch) (Adenmåge). Af denne mågeart, som yngler langs kysterne af N.Ø. Afrika, Arabien og N.V. In-

dien, blev enkelte nedlagt, nemlig 3. maj 1952, ♀ juv. (ret leder), ud for Aden og 4. maj 1952, ♀ ad. (bred leder), sydlige Rødehav. Det drejer sig dog ikke om trækfugle, men om eksemplarer, der ligesom hos de danske mågearter flyver ud til skibene, når disse nærmer sig kysten. Adenmågen trænger et stykke ind i Rødehavet, hvor vi traf den til noget over midten af dette langstrakte hav. I den nordlige del fulgtes skibet ikke af måger, og først fra indløbet til Suezbugten erstattedes Adenmågen af den noget lignende Suezmåge (*L. leucophthalmus* Temm.). Skønt vi i det sydlige Rødehav og i Adenbugten så i hundredvis af Adenmåger, kunne vi ikke opdage en eneste Suezmåge her (skønt den i litteraturen angives helt ned til Adenbugten), og det samme var tilfældet, da vi et år tidligere på udrejsen til Østen passerede gennem Rødehavet. Efter vore iagttagelser så det ud som om disse to almindelige mågearter havde delt Rødehavet mellem sig, således at Suezmågen forekom i den allernordligste del, Adenmågen i den sydlige halvdel, med et så godt som mågetomt område imellem sig, omfattende de mellemste dele af Rødehavet.

Middelhavet (*The Mediterranean*).

I den østlige del af Middelhavet blev de følgende trækende eller omstrejfende fugle nedlagt:

Larus argentatus michahelles Naumann (Middelhavs-Sølvmåge). 11. maj 1952, ♂, Middelhavet S.V. for Kreta. Eksemplaret, der er i sit tredje år og næsten udfarvet, tilhører denne race, men det er dog vanskeligt at skelne den fra den mere østlige, ligeledes gulbenede *L. a. cachinnans* Pall.

Streptopelia turtur turtur (L.) (Turteldue). 11. maj 1952, 2 ♀♀ ad. Position: 35°27' n. br., 22°11' ø. lgd. Har været på træk fra vinterkvarteret i Afrika til ynglepladser i Europa.

Acrocephalus schoenobaenus (L.) (Sivsanger). 11. maj 1952, ♂ ad., Middelhavet S.V. for Kreta. Nedlagt på vej fra vinterkvarteret i Afrika til yngleplads i Europa.

En udførlig oversigt over trækket i Middelhavsområdet med en fuldstændig litteraturliste er fornyligt givet af R. E. MOREAU (*The Ibis* **95**, 1953, p. 329–364).

Med undtagelse af de ovennævnte Pragtdrosler, som blev

fundet døde ombord på båden, er samtlige fugle nedlagt af ERIK PETERSEN, og skindlagt af ham og TORBEN ANDERSEN. Skindene er foræret til Zoologisk Museum.

SUMMARY

During a voyage from East Asia to Europe onboard the freighter M/S "Morelia" of the East Asiatic Company Messrs. E. PETERSEN and T. ANDERSEN and the author collected and skinned a number of migrating birds.

On the sea between Penang in Malaya and Car Nicobar in the Bengal Sea the following birds were obtained on 21. april 1952:

Butorides striatus connectens Stres. (= ?*B. s. actophilus* Oberholser). Two ad. ♂♂, with wing measuring 186 and 187 mm, resp.

Amaurornis phoenicurus chinensis (Bodd.). One recorded, but the specimen fell into the sea.

Pitta brachyura cyanoptera Temm. Two specimens, of which one (♀ ad.) was skinned. This form should probably be called *P. b. moluccensis* (Müller).

Pitta sordida cucullata Hartl. One ad. ♂.

Dicrurus leucophaeus subsp. One specimen observed, but it disappeared before it could be secured.

In the middle part of the Bengal Sea an *Accipiter virgatus gularis* ♂ juv. was obtained on the 22. April 1952. Position: 10° N. lat., 90° E. long.

In the southern part of the Red Sea and the waters around Aden the following birds were collected on the 3.-5. May 1952: *Agrobates galactotes syriacus* (Hempr. & Ehrenb.) ♀ juv., *Motacilla flava flava* L., ♀ juv., *Lanius collurio collurio* L., ♂ ad. and ♀ juv., *Haleyon leucocephala semicaerulea* (Gmel.) ♀ ad., *Larus fuscus fuscus* L. ♂ juv., and *Larus hemprichii* (Bruch) ♀ juv. and ♀ ad. This latter gull was very common in the Bay of Aden and in the southern half of the Red Sea, but was absent further north. *Larus leucophthalmus* Temm. was common in the entire Gulf of Suez, but was not observed in the Red Sea proper.

In the eastern part of the Mediterranean, in the area S.W. of Crete, the following birds were collected on 11. May 1952: *Larus argentatus michahelles* Naumann, ♂ semiadult, *Streptopelia turtur turtur* (L.), 2 ad. ♀♀, *Acrocephalus schoenobaenus* (L.), ♂ ad.

5. Et nyt navn for *Rhabdornis longirostris* Salomonsen.

(A new name for *Rhabdornis longirostris* Salomonsen.)

I mine systematiske notitser om philippinske fugle, publiceret i Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. **114**, 1952, beskrev jeg p. 356 en ny art Træløber, *Rhabdornis longirostris*. fra øen Luzon. Både dr. H. FRIEDMANN, Washington, og dr. A,

L. RAND, Chicago, har venligst gjort mig opmærksom på, at dette navn er præokkuperet af *Rhabdornis longirostris* Mc GREGOR (Phil. Journ. of Science **6**, D, 1911, p. 45). Når jeg har oversat dette navn, skyldes det, at McGREGOR nærmest tilfældigt omtaler det i selve teksten, under omtalen af en anden art, *Rh. mystacalis*, og det har aldrig været citeret i nogen synonymiliste. Efter at have nævnt, at en ♂ fra Negros afviger fra Luzonstykker ved at have længere næb og ben samt mørkere overside, udtaler McGREGOR, at hvis det ved undersøgelse af mere materiale fra Negros viser sig, at forskellene er konstante, bør Negrosfuglene kaldes *Rh. longirostris*. Denne hypotetiske art er jo imidlertid ledsaget af ovennævnte diagnose, og navnet falder derfor ind under nomenklaturreglerne. Da navnet derved blokerer alle senere homonymer, nødsages jeg desværre til at give et nyt navn til den af mig beskrevne nye art:

***Rhabdornis grandis*, nomen novum**

for *Rhabdornis longirostris* Salomonsen, Vidensk. Medd. fra Dansk Naturh. Foren. **114**, 1952, p. 356, nec *Rhabdornis longirostris* McGregor, Phil. Journ. of Science **6**, D, 1911, p. 45.

SUMMARY

In my systematic notes on Philippine birds, published in Vidensk. Medd. fra Dansk Naturh. Foren. **114**, 1952, I described a new species of Tree-Creeper, *Rhabdornis longirostris* (p. 356). Both Dr. H. FRIEDMANN, Washington, and Dr. A. L. RAND, Chicago, have kindly drawn my attention to the fact that this name is preoccupied by *Rhabdornis longirostris* McGREGOR (Phil. Journ. of Science **6**, D, 1911, p. 45). I must admit that I had overlooked this name, which McGREGOR just mentioned in the text (under the heading of *Rhabdornis mystacalis*) and which has never been cited in any list of synonyms. Having mentioned that a single Negros ♂ of *Rh. mystacalis* differs from Luzon specimens in having the bill and feet longer and the colour of back and rump darker, McGREGOR adds: "If additional specimens from Negros show that these characters are constant, the species may be known as *Rhabdornis longirostris*." The brief diagnosis, quoted above, is sufficient to give this name of a hypothetic species standing in nomenclature. It is therefore necessary to give a new name to my new species from Luzon, and I propose *Rhabdornis grandis*, nomen novum for *Rhabdornis longirostris* Salomonsen, Vidensk. Medd. fra Dansk Naturh. Foren. **114**, 1952, p. 356, nec *Rhabdornis longirostris* McGregor, Phil. Journ. of Science **6**, D, 1911, p. 45.